

H

626
S 69

MISKOLCZ VÁROS TEKINTETES KÉPVISELŐ KÖZGYÜLÉSÉHEZ

HIVATALOS JELENTÉSE

SOLTÉSZ NAGY KÁLMÁN POLGÁRMESTERNEK

AZ 1878. ÉVI AUGUSTUS 30—31-KI

ÁRVIZ LEFOLYÁSÁRÓL,

ANNAK PUSZTÍTÁSAIRÓL,

ÉS A 139/878. SZÁMU HATÁROZATTAL MEGVÁLASZTOTT

ÁRVIZBIZOTTSÁG MŰKÖDÉSÉRŐL.

MISKOLCZ.

FORSTER REZSŐ KÖNYVNYOMDÁJABÓL.

1879.

626
569

M2

II. RÁKÓCZI FERENC MEGYEI KÖNYVTÁR

20100384420X ✓

711952

Helyismeret

MISKOLCZ VÁROS TEKINTETES KÉPVISELŐ KÖZGYÜLÉSÉHEZ

HIVATALOS JELENTÉSE

SOLTÉSZ NAGY KÁLMÁN POLGÁRMESTERNEK

AZ 1878. ÉVI AUGUSTUS 30—31-KI

ÁRVIZ LEFOLYÁSÁRÓL,

ANNAK PUSZTÍTÁSÁIRÓL,

ÉS A 139/878. SZÁMU HATÁROZATTAL MEGVÁLASZTOTT

ÁRVIZBIZOTTSÁG MŰKÖDÉSÉRŐL.

MISKOLCZ.

FORSTER REZSŐ KÖNYVNYOMDÁJABÓL.

1879.

Helyismeret

NIVATÁLOS JELENTÉSE

ARVÉRTÉKELÉSI KÖNYVRŐL

711952

Tisztelt városi közgyűlés !

A mult évi sept. hó 5-ik napján tartott városi közgyűlés 139. számú határozatával megválasztott „árviz-bizottság“ megbízásából szerkesztett jelentésemet, kiterjeszkedve abban az aug. 30-31-ik éjjelen dúló árviz lefolyására, az árvizbizottság működésére, s ennek eredményeire, a felmerült és említésre méltó körülményekre, a következőkben van szerencsém tisztelettel előterjeszteni:

1878-ik év augustus 30-ik napjának estvéje, midőn a nap piros fényében leáldozott, alig különbözött más nyári estéktől. Meleg volt mint rendesen, s polgártársaink teljes biztossággal kereshették fel nyughelyeiket. Éjji 11 órakor, midőn az utcán csendes volt minden, az ég haragja erősen czikázgatta villámait; a természet hatalmának tüneményei, a dörgés moraja, a villámlás játéka nem lévén azonban ismeretlenek nálunk, még közelségökkel sem gondolt arra senki, hogy abban az „Isten ítélete“ van. Augustus 30-ikának utolsó óráján már a városban is szakadó zápor omlott; a más nap első órája pedig, midőn a vihar elvonulni látszott, midőn a kevésbbé bátrak is újra pihenést reménylettek, reánk hozta a csapást, hogy minden nyomán halál és pusztulás maradjon.

A Miskoleztól éjszak és nyugotra fekvő hegységekben, mint a következő oly szomoruan igazolta, évszázadokban is ritkán előforduló zivatar és felhőszakadás vonult el. Ennek következtében éjjél után először a Pecze bedegvölgyi és bá-bonyi bérezi ága, majd a mindinkább magasabbra áradt Szinva is, a Bükk-hegységnek a tatár árok mentén levő magaslatai s az erenyő, lyukó-völgyekből oly tömérdek vizet hozott le, hogy éjjél után 1 és fél órakor, a város „kivételével a magasabb fekvésű utcáknak, teljesen az ár hatalmában vala.

Az éj koromsötét, a vész folytonos növekedésben volt; a rohanó víztömeg zúgásából mi sem hallatszott ki. Egyesek látták az elsodort házak tetejét; sejtették a menekülni akarók hívó szavait, a halállal küzdők jajkiáltásait, de nem gondolhatta senki, hogy az éj fátyola felemelésével mily gyászos kép tárul majdan szeme elé. Reggeli 4 órakor a hajnal feltűnésével a habok zúgása megszűnt; éltünk koczkáztatása nélkül jöhettünk házainkból ki, széttekinthettünk, hogy lássuk a veszedelem nagyságát, melyben élő és megholt ember, állat és minden, mi becsesel bir, volt; hogy lássuk azon óriási küzdelem mérvét, melyben szeretett városunk, mint a megvert hadakozó fél földje, rom és pusztulásnak martaléka lett.

Egy sötét, de élő kép városunk. A Peeze két ága és a Szinva magával sodorta a házakat, hidakat, köveket, kerítéseket és fákat, embereket és állatokat, a meder rendes folyását ház magasságu torlaszokkal elzárva. A medréből kihágott víz újabb városrészeket, utcákat, épületeket öntött el, s maga után hagyta mindenütt a pusztulás nyomait, a Széchenyi utca felső részén a diszes ákácz-sorok kidőlve megtörték, a közép és alsó részén, a Palóczy utcán a kövezett koesi utat s a járdát felszakgatta, az utca egész szélességében több helyütt két méter mély árkot mosott, majd torlaszokat épített és a város minden része, utcája abban az udvarok, házak, egy sártenger volt. Mindenütt, hol a víz járt, az épületeket 2-3 sőt 4 méter magasságban is elborítva, magával sodorta, romba vagy megrongálva hagyta. Hány helyen tette tönkre a virágzó kereskedést, üritette ki a boltot, a raktárt; mily sok iparost fosztott meg keresete szerszámjától — mennyinek vette el utolsó betevő falatját! Hidjaink elszakítva, a ketté választott városrész, sőt egyik utca a másikkal is alig közlekedhetett; számos helyen óriás torlaszok emelkednek elrejtve vagyont, állatott és sok drága életet. És ha láttuk, hogy felejtve minden más veszteséget, mennyien siratták szülőiket, ezek gyermekeiket, a rokont vagy barátot; mint indulnak kedveseik keresésére, s ebből reménytelenül megtérve, mily sokan roskadtak a fájdalomtól össze; ha láttuk a könnyeket, mely egy élet összes keresményének elvesztésén zokogva hullá, és ha hallottuk a kétségbeesés azon szavait, melynek

vigasztalása nincs, mert a nagy fájdalomtól nem is lehet, előtünk van azon kép, melynek alakjai közzé mi élők is festve vagyunk.

Elzajlott az ár és elmúlt a vész, most már reánk várt a kötelesség tenni és cselekedni. Addig is, míg a szükségkép alakulandó árvizbizottság működnek, a hatósági közegek első intézkedése volt az emberi és állati hulláknak a kijelölt helyekre való összegyűjtése, a tűzoltó-egylet szivattyúinak kirendelése, katonai segélykérés, és rendelkezés a felett, hogy a reménylhetőleg már az első napon beálló inség azonnal enyhítve legyen. Az emberi hullák a Szinva balpartján fekvő városrészről az önk. tűzoltók kiűritett szertárába, a Szinva jobb partján levő városrészről a ftdő. Beller József apát úr részéről átengedett calvariai épületbe hordattak össze. A szivattyuk a főteza emeletes házainak pinczéibe todúlt viz kiemelésével foglalkoztak; a B. Boul Constantin tábornok úr által első felkerésünkre azonnal kiállított katonaság már is a torlaszok szétszedéséhez rendeltetett; 800 kenyér sürgős küldésére pedig Kassa város hatósága kéretett fel.

Augusztus 31-én d. u. 5 órakor, meghívásomra összejöttek azon városi képviselők, kiktől az adott nehéz helyzetben a közdolgok iránt tanusított ügyszeretetöknél fogva, vagy mert kisebb mértékben érezvén a csapás súlyát, méltán lehetett áldozatkészségökre számítani. Az összejött képviselők id. árvizbizottsággá alakulván, az intézkedési hatalmat a hatóságtól általvették, és határozták, hogy első sorban a viz lefolyását gátló torlaszok távolitassanak el, s a közlekedés kelő gyorsasággal állittassék helyre. A munkaerő iránt pedig akként gondoskodott, hogy Bay Bertalan alispán úr kérésék fel 500 embernek a közeli helységekből való berendelésére, és a tábornok úr az összes nélkülözhető katonaság átengedésére kérettessék meg. Mivel pedig a munkálat egy időben több helyen lesz teljesítendő, elhatározottat, hogy annak helyes vezetése, a munkások serkentése végett, önként vállalkozott Horváth Lajos, Lichtenstein József, Kovács Lajos, Radvány István, Spuller József, Popper József, Cs. Szabó István, Bizony Ákos, Szánthó János, Petro József, Lang Károly és Friedman Károly urak polgári biztosi minő-

ségben a torlaszoknál legyenek, s rendelkezzenek. Kimondattott, hogy az emberi hullák ugyanazonosságának megállapítása végett az érdeklött családtagok a hatósági közegek működéséhez hivassanak meg; szabadságukban állván az illetőknek halottjaikat elvitetni, eltakarításokról gondoskodni.

A tábornok úr felkérte továbbá arra, hogy a személy és vagyonbiztonság megóvása czéljából katonai őrzőjáratot czirkáltasson.

Nehogy pedig a szerencsétlenség az inség által még sujtolóbb legyen, a már is érkező élelmi czikkek tapintatos és czélszerű kiosztása iránt intézkedés tétetett.

Sept 1-én folytatólag tartott ülésben kimondattott, miszerint addig, míg a víz szabad lefolyását gátló torlaszok szétbontva, a közlekedési vonalak összekötve nincsenek, általában míg a közegészség és közbiztonság által követelt, s halasztást nem várható intézkedések megtéve nincsenek, munkaerő egyeseknek nem adatik, és hogy a torlaszokban talált tárgyak közül a polgári biztos tudta s engedélye nélkül és annak mellőzésével, hogy a tulajdonjog be ne igazoltassék, senki által semmi tárgy sem vihető el.

Tanácskozásaink közben Beller József ő nagysága kíséretében megjelent közöttünk Dr. Samassa József egri érsek ő kegyelmességének titkára, átadván a következő tartalmú levelet:

2035.
1878.

Tekintetes polgármester úr!

Mélyen megrendülve értesültem ama borzasztó csapásról, mely Miskolez városát mult hó 31. virradóra a rohamosan betört, s minden emberi erővel daczolt vizáradásban sujtotta. Ezen még tegnapelőtt oly virágzó város nagy része, néhány óra alatt a romboló elem martaléka lett. Boldogtalan lakosai elpusztított vagyonuk s összeseroskadt házaik bus romjai fölött kesergő s zokogó családok, majd a munka adó férj, majd a gondos anya elveszte fölött siránkozva végső inséggel küzdenek s Isten után minden bizalmukat felebarátaik résztvevő szeretetébe helyezik.

Bánatteljes szivvel osztozván Miskolez város főpásztori szeretettel átölelt lakosainak gyászszos fájalmában, sietek

a legsürgetőbb szükségek fedezésére öt ezer forintot tek. Uraságodhoz azon kéressel küldeni, hogy ezen összeget a hol a szükség legnagyobb, annak némi enyhítésére böles belátása szerint fordítsa. Többire hazafiúi üdvözlettel vagyok, tek. Uraságod, Eger, 1878. sept. 1., kész szolgája

Dr. Samassa József, egri érsek.

A felolvasott levél hű tükre azon nemes kebelnek, mely ő excellentiájában elrejtve van, nagylelkű adománya pedig, melylyel a segélyösszegek hosszú sorozatát elsőbben kezdette meg, jó szívének, főpásztori atyai gondoskodásának fényes bizonyítéka.

Jelentésemben ide érve, foglalkoznom kell azon veszteséggel, mely Miskolczt legfájóbban érintette. A váratlanul jött árviz legtöbbeket álmában talált; sok volt, kinek felébrednie sem volt ideje; sok volt, ki a halál torkában látta magát, s a menekülésre hiányzott az alkalom; mily sokat ért futás közben a rohanó ár, s mennyien találták saját házokban sirjokat! Azok feltalálásáról, kik elvesztek, az élőknek kelle gondoskodni. Két napi munka és kutatás eredménye 266 halott volt. Agg és csecsemő, virágzó ifju és leány, egymás mellé helyeztetett a hideg földön.

September 2-án reggel a város majorjából s a calvariáról szomorú menet indult a temetőkbe. Külön koporsóba zárva, harangszó s az egyház segédlete mellett haladtak örök nyughelyökre az árviz halottjai. A forrásvölgyi közös temetőben egy nagy sirban 56, a mindszei cath. temetőben 32 halott lett közöltségen eltemetve. 173 áldozat eltakarításáról a család és hozzátartozóik gongoskodtak, 10 hulla részben a közelfekvő helységekben, részben később találatván fel, tisztességes eltakarításokról gondoskodva lett. Ezekon kívül a helyben állomásozó 65-ik cs. kir. Lajos Victor gyalogezrednek volt 6 halottja: a más élte megmentésére siető Oppelt Ede főhadnagy és öt közkatona. Az augusztus 30—31-ke közti éjjelnek tehát összesen 277 áldozata volt emberben. Közülök senki által fel nem ismerhető 65 volt.

A hullák összegyűjtési ideje alatt, s a temetőben a közegészségi követelvényeknek a felügyelő orvos urak részéről minden tekintetben elég tétetett.

September 2-án reggel érkezett városunkba Rohonczy György őrnagy és Ő felsége szárnysegéde, kiküldetése volt: a szerencsétlenség lefolyásáról, annak mérveiről meggyőződést szerezni, s Ő felségének városunk iránti atyai érdekeltségét közvetlen tapasztalat útján megnyugtadni, és hogy a legfelsőbb meghagyáshoz képest, a rögtönös segílyt igénylők, a helyzetökhöz képest leginkább károsodottak között a Felsőség magánpénztárából adományozott 5000 frtot kiossza. A károk rendszeres felvétele még eszközölhető nem lévén, a városi tisztviselők által összeírt károsultak közül 204 részesült az adományból. Néhány nappal utóbb Ő felsége a királyné is elküldte 500 frt kegyadományát; ennek kiosztását főispán úr ő méltósága akképen eszközölte, hogy abból 29 teljesen inségre jutott károsult nyerhetett segílyt.

Ő felsége küldöttének kívánata levén, hogy a pénzkiosztásnál folyton jelen legyenek; ez okból a sept. 2-án tartott bizottsági ülésben főispán úr ő méltósága volt szives elnökölni. Ezen ülésben elhatározott, hogy a munkálatok czéljához képest, négy külön, szakférfiakból alakított bizottság szerveztessék: u. m. az élelmiszerek beszédése és kiosztásánál, a közegészséggel foglalkozó, a közlekedés helyreállítását és id. hidak építését, továbbá a torlaszok eltávolítását eszközölő bizottságok. A belügyminiszter úrhoz pedig állami rendőrök küldésére táviratilag kérelem intéztetett.

Sept. 3-án gondoskodás történt arra nézve, hogy a hajlék nélkül maradt vízkárosultak részére menhely szerveztessék. Az e czélból Margó Emilián, Molnár Bertalan, Bizony Ákos, Kérészy László urakból alakított bizottság a minorita-zárda, a ref. lyceum és a timár-ipartársulat helyiségeit nyerte és jelölte ilyen helyiségekül ki.

Az árvíz területén létező házak pinczéibe tódult víz kiszivattyúzására a tűzoltó-egylet szerelvényei elégségesek nem lévén, Walser Ferencz pesti gépgyáros megkerestetett, őt vizemelő gép küldése végett, és igénybe vétetett Geitner és Rausch budapesti czégnek a tiszavidéki vasuti állomásnál lévő, ott már nem szükségelt 7 kisebb szivattyúja, Szivattyúkat küldtek továbbá a kassai, rozsnyói és s.-a.-ujhelyi önk. tűzoltó egyletek is.

Ugyanezen ülésben elhatározott, hogy nemcsak az utcákat borító, de a magánosok udvaraiból az utcára kihordott iszap és sár közkölségen hordassék ki; s minthogy ezek kiadása, a hidak felépítése, az utak helyreállítása előre láthatólag tetemes költséget fog igényelni, a bizottság 20,000 frt kölcsön vétele végett a közgyűléshez kérelemmel járult.

A sept. 4-iki bizottsági ülésben örvendetes tudásul vétetett azon részvét és érdekeltség, mely szerencsétlenségünkben mindenfelől nyilvánult. Már nagymennyiségű pénzbeli adomány, kenyér és élelmi czikk gyűlt össze. De ezek mellett felette jól esett Dobsina bányavárosnak figyelmes jó akarata, mely szerint 60 bányamunkást díj nélkül két felügyelő örökösége alatt saját eszközeikkel ellátva 8 napig rendelkezésünkre bocsájtott.

Az erős munkához szokott, parancsszót nem váró, mert felebaráti szeretetből jött munkások keze alatt égett a dolog; rövid idő alatt látható eredmények voltak előttünk; a vizek, utcák torlaszai eltűntek. Hazatértökkel intézkedés történt arra nézve, hogy Dobsináról újabb 60 munkás szereztessek be.

September 5-én a reggeli vonattal mint a magas kormány képviselője megjelent városunkban b. Wenckheim Béla a belügyministeri tárczát ideigl. viselő ő felsége személye mellett lévő minister ur, Jekkelfalussy Lajos ministeri tanácsos kíséretében. A minister ur ezélja volt, városunkat szerencsétlenségében látni, reményt adni csüggedésünkben, serkenteni a munkára, mindenek felett pedig a kormány tudomására adni szánandó állapotunkat. A főispán ur ő méltósága, az alispán ur, m. főjegyző és országgyűlési képviselőink kalauzolása mellett bejárta a város utcáit, látta a romokat, s utjából megtérve és meghatva a virágzó város szerencsétlenségén, nemcsak reményt és kilátást nyújtott a kormány lehető támogatására, hanem annak nevében, a már előbb utalványozott 2000 frton felül rögtön 3000 frtot adott rendelkezésünk alá.

A minister ur kérelmünk folytán illetékes helyen kieszközölte még azt is, hogy az egyeseknél elszállásolt, azonban az árvíz folytán kiszorult katonaságból egy zászlóalj,

mint czéloztatott, ne távozzék el Kassára, hanem maradjon városunkban és legyen segítségünkre.

Ugyanacsak sept. 5-én tartott értekezletben Lejtényi Ferencz kir. épít. főfelügyelő urral megállapodás jött létre, a városon keresztül vonuló államut helyreállítása tárgyában.

Sept. 5-én d. u. a vármegyeháza nagytermében tartott városi közgyűlés elé beterjesztetett az id. árvizbizottság lemondása, felkérve egyszersmind a közgyűlés egy állandó, teljhatalommal működő bizottság kiküldésére.

A közgyűlés ennek folytán az árvizbizottság tagjaiul megválasztotta:

Kun Bertalan, Kovács Lajos, Horváth Lajos, Lichtenstein József, Popper József, Répászky Alajos, Kotz József, Radvány István, Rott E. M., Fischman Joachim, Rác Ádám, Lang Károly, Csáthi Szabó István, Farkas Károly, Gyöngyösy Sámuel, Kovács György, Bizony Ákos, Butykay József, Friedmann Károly, Soltész Nagy Albert, Spuller József, ifj. Teper Lajos, Bató István, Kertész Gyula, Molnár Bertalan, Szeremley Lajos, Albert Ede, Párvy Alajos, Margó Emilián, Szánthó János, Kulcsár Károly, Debreczeny Imre városi képviselő urakat, s felkérte egyszersmind a mlt. főispán, alispán, megyei főjegyző és főorvos urakat, hogy a mennyiben az ideigl. árvizbizottság intézkedése és tanácskozásai iránt eddig is a legnagyobb érdekeltséggel s jó akarattal viseltettek, magokat a bizottság tagjaiul tekintsék, s annak tanácskozásaiban résztvenni sziveskedjenek.

Ugyanezen közgyűlés az árvizkárosultak száma és a károk mennyiségének felvételére 8 bizottságot választott meg. Tagjai voltak:

- I. ifj. Teper Lajos, Schack Antal, Fischer Mór.
  - II. Csáthy Szabó István, Butykay József, Rott E. M.
  - III. Párvy Alajos, Kun Pál, Kohn Salam., Albert Ede.
  - IV. Pores János, Rác Károly, Neuman Nándor.
  - V. Czakó István, Klein Vilmos, Debreczeny Imre.
  - VI. Bizony Ákos, Molnár Bertalan, Friedman K.
  - VII. Furman János, Kovács Lajos, Fraenkel Bernát.
  - VIII. Kun István, Ferenczy Lajos, Nagy Boldizsár.
- Sept. 5-ének esti órájában a közgyűlés által megvá-

lasztott állandó árvizbizottság, megbízatása és feladata tudatában ujult erővel látott a munkához, s az egészségügy, a közlekedés, s egyéb czélok által kívánt intézkedéseken felül Kotz József, Soltész Nagy Albert, Rác Ádám, Kertész Gy., Lichtenstein József, Szeremley Lajos, Popper József, Lang Károly urakat a Szinva és Pecze medreinek egész hosszában való megvizsgálására, az azokban található akadályok elhárítása iránt szükségelt intézkedések feletti jelentéstételre kiküldötte. — És minthogy a helybeli és vidéki munkások felhasználva a körülményeket és a szükségét, mely a megyéből berendelt közmunka, és a rendelkezésünk alá adott katonai erő daczára beállott, a napszám követelésében a zsarolásig mentek, egy napi munkabér díjját 80 krban állapította meg.

A sept. 6, 7, 8, 10, 14-én tartott ülésekben a körülmények természetéből követelt intézkedések iránt tétetett rendelkezés. Különösebben pedig, hogy a károsultak száma és a kár nagysága lehető gyorsasággal összeirassék, a közgyűlés által választott bizottság száma hárommal szaporított. A közutak kitisztítása elrendeltetett, és elhatároztatott, hogy a jövőnek, tehát azon idő számára, midőn Isten kegyelméből az árviz sebei már be lesznek gyógyulva, a puszta helyek és romok kiépítve, s talán már minden felejtve is lesz, egyes kiválóbb helyeken, a gyászos éj emlékezetéül és figyelmeztetésül, az árviz magasságát emléktáblák jelezzék. A kis-lehotai vasgyár által ajándékozott emléktáblák, az ezzel foglalkozó küldöttség által rövid idő alatt a már megjelölt helyekre illesztetnek be. A helybeli egyesült téglagyár részéről díj nélkül adott 500 db. jelzőtéglát a közönség rendelkezését várja.

A cs. kir. állomásparancsnokság részéről értesítettvén arról, hogy a katonai segély kirendelése beszüntettetik azon okból, mert a helyőrség nagyobb száma szabadságoltatik, b. Boul Constantin tábornok és Pechio Adolf lovag ezredes urnak küldöttségileg nyujtottuk át a város köszönő iratát azon nagylelkű ténykedésökért, melyet az árviz óta folytonosan tanusítottak. Elismerő hálánk annak idejében illető helyére jutott, de említetlenül nem hagyhatom itt sem, hogy mily jóakarató támogatással voltak irányunkban, hogy nem csak

összesen közel 3000 katonai munkás kéz dolgozott torlaszainkon, adatott egyeseknek segítségül, hanem magok is példát és buzdítást adva, a munkában velünk összeforrtak, s velök cselekedve együtt éreztük a Miskolcz pusztulása okozta fájdalmat.

A tábornok és ezredes urakon kívül méltó dicséretet érdemel a helyőrség összes tisztikara, s a közt kiválólág a fáradhatlan buzgósággal és szakértelemmel működő Navratil utász-főhadnagy ur.

A legénység fáradságát az elismerésen kívül más módon is méltányolni akarván a bizottság, javokra 400 frt jutalmat szavazott meg. A tábornok és ezredes ur a legénység nevében a jutalomról lemondtak, hogy az a károsultak javára használtassék fel.

A katonai segély beszüntetésével közcélu munkálatokra 60 kövesdi munkás lett felfogadva, s ezenkívül kérelemintéztetett az igazságügyminister urhoz a kir. ügyészség fogházában letartóztatva levő fegyenczek felhasználása végett. A nmlgú igazságügyminister ur kegyességéből előre meghatározott ideig naponta 20 embert foglalkoztattunk, majd ugyanazokat a kir. ügyész úr szivességéből hosszabb ideig használhattuk utjaink helyreállításánál.

Az árviz által károsultak száma, és a károk összegének felvételével foglalkozó küldöttségek több napokat igénylő munkájukat befejezték. A jelentéseket a bizottság vizsgálat tárgyává tévén, az a következő megdöbbentő eredményt tüntette ki: A károsultak összes száma volt 2956. A megromlott házak száma volt 2182. Ebből lakható maradt 1484, lakhatatlan 698. A kár összege 1.739,771 frtban mutattatott ki. Ebből esett épületekre 471,849 frt, ingóságokra 508.341 frt, áruk és állatokra 759.581 frt. — Az emberekben történt vesztésen felül, mit már előbb említettem, az állatokban is nagymérvű károsodás volt. És pedig elveszett 19 ló, 65 ökör, 36 tehén, 216 sertés, 60 juh és számos apró marha.

A károsultak és károk a bizottság tudomására juttatván, miután az ország minden részéből begyült könyöradomány összege már a 60.000 frtot elérte, szükségét és idejét látta a bizottság annak, hogy az lehető sietséggel ki is osz-

tassék. A kiosztás helyessége és igazságossága azonban csak bizonyos elvek előleges megállapítása által válván lehetségessé, egy a maga kebeléből kiküldött albizottság véleménye alapján, arra vonatkozólag következő elveket állapította meg: mindenek előtt az összeírási ívek a bizottság teljes ülésében vizsgálat alá vétetnek, oly czélból, hogy a felmerülhető hiányok, vagy észrevételek alapján azok kiigazittassanak, és hogy azon elv alapján, mikép segélyezés mindenekelőtt azoknak adassék, kik egyéb eszközök, anyagi állásuk és körülményeiknél fogva magokon segíteni, házaikat felépíteni vagy lakhatóvá tenni nem képesek, iparukat újra kezdeni módjokban nincs, elkülöníttessenek azon károsultak izei, kik már most segélyezendőek azokétól, kik épen nem, vagy csak a később begyülemdő összegekből fognak segélyeztetni.

Ezen különválasztás után a segélyezésre igényt tartó károsultak 8 osztályba soroztattak. És pedig:

Az I-ső osztályba jönnek azon házbirtokosok, kiknek egyetlen fekvő vagyonukat képező házuk leomlott és lakhatatlanná lett, ha egyszersmind ingó vagyonaikat is elveszítették s gyermekkel bírnak.

A II-ik osztályba jönnek azon házbirtokosok, kiknek egyetlen fekvő vagyonukat képező házuk leomlott és lakhatatlanná lett, ha egyszersmind ingó javaikat is elveszítették és vagy magánosok, vagy csak feleséggel bírnak.

A III-ik osztályba jönnek azon gyermekkel bíró házbirtokosok, kiknek egyedüli fekvő vagyonukat képezett házuk leomlott és lakhatatlanná lett, de ingóságaik megmaradtak.

A IV. osztályba jönnek azon magános vagy csak feleséggel bíró házbirtokosok, kiknek egyedüli fekvő vagyonukat képezett házuk leomlott és lakhatatlanná lett, de ingóságaik megmaradtak.

Az V. osztályba jönnek azon gyermekkel bíró kárvallottak, kiknek fő életfentartási alapjuk ingóságaikban állott és ezek megsemmisültek.

A VI-ik osztályba jönnek azon magános vagy csak feleséggel bíró kárvallottak, kiknek fő életfentartási alapjuk ingóságaikban állott és ezek megsemmisültek.

A VII. osztályba jönnek mindazok, kik az első hat osztályba nem tartoznak, de könyöradományra minősítvék és gyermekkel birnak.

A VIII. osztályba jönnek mindazok, kik az előbbi osztályokba nem tartoznak, de könyöradományra minősítvék, ha mindjárt magánosok volnának is.

Elhatározott, hogy ezen osztályok között a kár arányában és a percentualis rendszer alapján osztassék ki a rendelkezés alatti összeg, hogy a segélyezés legmagasabb mérve 300 frt, és hogy az esendő összegből levonassék annyi, mennyiben az illető károsult az ő Felségük által adományott s már előbb kiosztott segélyösszegeből részesültek.

Ezen elvek kivitelének nagy munkájával a bizottság, Szánthó János úr elnöklete alatt Dr. Popper József, Kovács Lajos, Bizony Ákos, Soltész Nagy Albert bizotts. tagtársait bizta meg.

Ezen küldöttség a reá ruházott feladatot teljes méltánylatot érdemlő elismeréssel oldotta meg. Sok napot igénylő munka volt a fenti elveknek, a lehető igazságot megközelítő alkalmazása; és működése nem csak az adományt igénylők első sorozatára, hanem kiterjedt minden későbbi és pedig igen számosan beérkezett segélyt kérő folyamodások tárgyalására is.

Az adományok első kiosztása az oct. 2-án tartott ülésben határozott el. A pénzkiosztás két-két bizalmi férfiú és bizottsági tag jelenlétében a pénztári hivatal kötelességévé tétetett. A pénzkiosztás időközönként, a szerint a mint a kérvényeket tárgyaló bizottság azokat megvizsgálta, három ízben, minden alkalommal több napon keresztül eszközöltetett. A károsodás mérve, s az említett elvek alapján segélyezve letl 1795 egyén, 70148 frt 85 krral, ebből 41 frt három oly árvizkárosult segélyösszege, ki azt távolléte miatt fel nem vehette, közigazgatási létben van.

Már ezen munkálkodások közben halaszthatlan szükségé vált, hogy a széchenyi-utezán végigvonuló közlekedési út ne csak a víz által ásott árkok betömése, hanem az elfogadott kövezési módszer szerint teljesen előbbi állapotjába állittassék vissza. Továbbá mellőzhetlen volt a közlekedési

útvonaloknak állandó hidakkal való összeköttetése, és a szabályozási munkálatok mikénti módozatainak s egyéb ezzel összefüggésben álló dolgok elintézését eszközlő bizottságok választása. Az útvonalak helyreállítása végett az azok készítését előbb is vállalat útján teljesítő Reichmann és Lachs urakkal köttetett meg az egyezség.

A hidak készítésére kiküldött albizottság tagjai voltak: Kovács György, Lichtenstein József, Csáthy Szabó Istv., Radvány István, Bató István, Butykay József, Rác Ádám, Diószeghy György v. főjegyző, ifj. Kotz József és Getto Gyula v. mérnök. Célja volt ezen albizottságnak, bár nagyobb áldozatba kerüljön is, állandóságra számított, a csinnak és a közlekedés igényeinek megfelelő hidak építése. Valósítottatott a bizottság szándéka az által, hogy a Pecze és Szinva medre felett három vas és négy faszerkezetű szekérhid, és öt fáanyagu gyaloghíd építettett. Ezeken kívül több ideiglenességre számított hid állítottatott fel, és egyes helyeken a part szaggatását óvó karózások eszközöltettek.

A legnehezebb feladatok egyike a szabályozási előmunkálatok keresztülvitelével megbízott küldöttségre várt. Ezen bizottságba választattak: Kovács György, Lichtenstein József, Czakó Lajos kir. főmérnök, Szánthó János, Radvány István, Bizony Ákos, Csáthy Szabó István, Rác Ádám, Butykay József, ifj. Kotz József, a főjegyző és mindkét városi mérnökünk. Feladata volt e bizottságnak a tapasztalat és helyi viszonyoknak megfelelő szabályozás eszközlése, a vizi malmok jövője feletti rendelkezés, elhárítása mindazon akalyoknak, melyek az árviz befolyására tényezőleg hathatnak; e célból a közgyűlés jóváhagyásának fenntartásával a szabályozás keretébe eső tárgyak megvásárlása, mindenek felett pedig egy szabályozási tervezet kidolgozása. A bizottság számos ülésének tárgyát ezen munkálatok feletti tanácskozás vette igénybe. A tanácskozás egyik alapjául szolgáltak azon munkálatok, melyeket a sept. 17-én városunkba érkezett Wolfgang Henrik és Schmied Ferencz urak, mint a budapesti közmunka tanács tanulmányozás végett küldött szakértő mérnökei, továbbá a közlekedési és közmunka minister úr által kérelmünkre leküldött Klaszt Márton kir. tanácsos és

dunaszabályozási felügyelő úr több napi tanulmányozás vég-eredményekép a bizottság elé terjesztettek. Végre a Czakó Lajos kir. főmérnök és az ifj. Kotz József mérnök úr által készített tervezetek. A szabályozás mikéntjét egyes elvekben és javaslatokban magában foglaló tervezetek az albizottság rendelkezése alatt vannak.

De a részletekre menő kidolgozás, a lejtmezés, keresztmetszetek készítésének befejezése, az időjárás alkalmatlan volta miatt csak most lesz befejezve.

Az árviz legkárosabb hatásának egyike a Szinván létező malmokban volt. A bizottság ezen okból főfigyelmet fordított azok veszélyességi mérveinek és okainak szakszerű kitudására. Az e tárgyban nyert csaknem egyező vélemények alapján a malom árkán létező öt malom jövőjét nem tette kérdésessé, kikötvén azonban azt, hogy a felső zugó szerkezete olyan legyen, mely meggátolja a malom-árokba a szűkségen felül több viz levezetését, és másrésről ne akadályozza az anyamederbe a másutt nem szükségelt viz beömlését. A vágó-, város- és kismalmok feltétlen veszélyessége megállapítván, azoknak mint malmoknak létezése beszünttetett.

A város malmát illetőleg már a t. közgyűlés kimondotta, hogy azt újra működésbe hozni nem akarja, a kis malom tulajdonjoga már megszerezett, a vágó-malom megvásárlása iránt a munkácsi gör. kath. püspök ő méltóságával létre jött szerződés a jóváhagyás kinyerése végett a legfelsőbb kormányhatóság elintézését várja. Megkísértetett az egyezés az alsó-malom megvétele iránt is. Azonban, mert ennek feltétlen káros volta nem állított, és mivel a tulajdonosok által kívánt vételár a bizottság részéről elfogadhatónak nem találtatott, az egyezés csak kísérlet maradt.

Mindamellet az ezen malomnál szükségelt zugó újra építésénél, az annak káros hatását lehetőleg elhárító követelményeknek az illető tulajdonos által elég teendő.

A Pecze és Szinva medreinek szabályozása, védő intézkedések arra nézve, hogy az Erenyő és Lyukó völgyeinek vize legalább a város felső részét elárasztással ne fenyegetse, életkérdése Miskolcznak. Mindazonáltal ezen dolog az, melyet elsietnünk nem lehet; melynél a legnagyobb megfigye-

lést, tanulmányt, szakértők tanácsának meghallgatását nem mellőzhetjük el. E kérdésnél legyen a tisztelt kögyűlés és a közönség teljes türelemmel, mert csak így reménylhetjük a reánk váró nagy áldozatok árán az azzal egyenértékű biztonságot megszerezni.

Kinek hajlékát a víz elsodorta vagy feldulta, ki életét is alig menthette meg, annak legtöbbje megfősztatott testi ruhájától is. Azok, kik reánk gondoltak, nem felejtették ebbeli szükségünket sem el.

Az ország igen sok nőegylete, kegyes szívű nők, egyes iparosoktól jöttek a ruhanemű adományok. Ezeknek kiosztására Furman János, Fischmann Joachim, Albert Ede urak lettek felkérve; kiosztatott pedig az arról vezetett jegyzék szerint 2706 személy között 3665 drb. ruha. A bizottság által ki nem osztott ruhadarabok, a tél folytán lettek a jelentkező szegények közt kiosztva.

Már az árvíz utáni első napokban kenyér után sohajtott igen sok éhező. A legelső szükségesen gondoskodott a hatóság, de pár nap alatt gondoskodott arról a megye majd minden községe, a megye minden tehetősb lakosa és sok távoli jóakarónk. Városházunk rövid időn valóságos élesztár lett, melynek majd minden helyisége étellel és ételmi cikkekkel van telve. Egy hónapig folytonosan jöttek az adományok, s azalatt folytonosan történt azok kiosztása. Bethlenfalvy István tanácsnok úr számadása szerint befolyt 12330 drb. kenyér, 122 zsák liszt, 63 zsák bab, 648 kilogram szalonna, és kisebb nagyobb mennyiségű egyéb ételmi cikk. Ugyancsak a tanácsnok úr fáradhatlan felügyelete alatt történt ezek kiosztása 9580 egyén között. Ezen kívül a bizottság határozatából segélyt nyert innen 108 hutás vizkárosult is.

Az azonnal kiosztott ételmi cikkeken felül segélyképen adományoztatott 78 hectol. buza, 515 hectl. gabona 74 hectol. árpa, 2 hectl. zab. — Előleges gondoskodásból a téli inségre hagyta ezt a bizottság, mi azonban Istennek hála be nem következvén, az most a t. közgyűlés további rendelkezése alatt áll.

Dr. Grosz Lipót osztálytanácsos ur, mint a belügyminiszter küldötte meglátogatta városunkat oly végből, misze-

rínt tapasztalataihoz képest tegyen jelentést arról, hogy az árvíznek a közegészséget érintő káros hatásai miként lettek ellensúlyozva. Az osztálytanácsos ur jelentése alapján érkezett belügyminiszteri leirat elismerőleg nyilatkozik munkálkodásainkról, és felhív egyszersmind a Pecze és Szinva felett létező, az egészségre káros hatású építmények eltávolítása iránti intézkedésre. Főkép ennek következtében, de azon körülmény folytán is, hogy ez év tavaszán nagyobb mérvű építkezések lesznek, küldötte ki a bizottság az építészeti szakosztályt, Bizony Ákos és Rác Ádám urakat az átvizsgálást nem mellőzhető építkezési szabályok átdolgozására.

Az örökké emlékezetes aug. 30 — 31-iki árvíz, nem egyedüli volt a mult esztendőben. Más időkben a legkisebb aggodalmat sem gerjesztő esőzések szept. 27. és nov. 3. napjain elöntötték városunk felső és alsó részeit. Romboló hatásuk nem volt, mert rontva volt előttük minden; lefolyásuk gyors, mert nem vala akadály, mi futásában tartóztatta volna, azonkívül nappal érkeztén, örködhattünk felettük. Ekkor tűnt ki azon intézkedésünk helyessége, hogy az első vész után hosszas ideig nagy erőt fordítottunk a Pecze sok helyen beiszapolt árkaiknak kitisztítására.

Által kell mennem tisztelt közgyűlés, részletesebb elősorolására azon jótéteményeknek és adományoknak, melyekben városunkat és annak kárt szenvedett lakosait a magas kormány, Borsodmegye és egyesek részesítették. Mint említettem, a kormány már az első napokban 5000 frtot adott a segélyezésre, 1000 frttal járult a városon átvonuló, azonban a magunk kezelése alá adott államut javítására, nagy mennyiségű épületfát adott a d.-győri kor. uradalomból egyeseknek, díjnélkül vagy féláron, összesen 138 károsultnak 3514 frt 72 kr. értékű fát adományozott. Az utólagosan bejelentett 32 károsult faszükséglete még kiadva nincs, — a könyöradományok országos gyűjtését megrendelte. A közoktatási miniszter ur az 1878/9-ik iskolai évre megengedte a polgári iskola segélyezésére költségvetésünkben felvett 2200 frt törlesztését; saját állami gondozása alá vette a csabai vámsorompótól a forgóhidig, s a buzavásártértől a tiszavidéki vasúthoz vezető utig terjedő, évenként több ezer forintba kerülő ál-

lamut fenntartását. — Kérelmünkre állami költségen ellátott 42 fővárosi rendőrt küldött, hogy a nagy zavarban és rendtelenségben a biztonság és rend fenntartassék. Több rendbeli kérelmünkre nem érkezett még a kormány válasza meg, de azt hiszem, hogy a felsoroltak után sem vonhatjuk kétségbe, hogy Miskolcz szerencsétlensége érdeket keltett a magy. kir. kormánynál, és hogy ez érdek az ország jelen viszonyai között köszönetet érdemlő méltánylatot is talált.

Mint a gyermek, halálos sebektől vérezve, első segelelemért anyjához esd s attól várja a remény első üdítő szavát, úgy Miskolcz városa is rémitő csapásában Borsodmegyéhez fordult kérelmező szavával, s innen nyerte az első reménysugárt azon támogatásban, melyben nagylelkűleg részesítettett. A megye tekintetes alispánja Bay Bertalan úr segílyt kérő felhívását azonnal kibocsájtotta a megyebeli községekhez, azonnal intézkedett, hogy azokból kézi és szekeres erő naponta tetemesebb számban a városba segítségünkje jöjjön.

Az ekként rendelkezésünkre adott közmunka-erő 675 szekeres, és 1600 kézi napszámos tett.

Főispán úr ő mltsga, az alispán és főjegyző urak résztvettek tanácskozásainkban, hogy itt is istápoljanak bennünket.

A megye bizottsági közgyűlése nemcsak helyeselte az alispán úr intézkedéseit, hanem azonfelül saját közmunkapénztárából 3000 frtot is adott.

Ezeket felsorolva nem tagadhatom, és ebben a tisztelt közgyűlés is osztakozik, hogy Miskolcz városa Borsodmegyének örök lekötelezettje lett.

A fentebb elősorolt adományokon kívül pénzben is adózott az ország nekünk. A tróntól a legalsó kunyhóig visszhangot lelt a szerencsétlenség hangja, és sietve nyujtotta adományát annak lakója. Ő Felsőgeik a király és királyné, a hazafias áldozatokban gazdag főpapság, a főurak és honleányok sokasága, a törvényhatóságok és városok, a társulatok és jótékony egyletek, a hirlapok gyűjtéseik által, és mindenki közel és távol, kiket Miskolczhoz az emlék szála köt, elküldötték a nagy veszteség enyhítésére segélyeiket. Az adományok összege készpénzben 94207 frt 8 kr, 1 drb. császári

arany, 2 drb 10 francos, 2 drb 1 frtos tallér és 4 drb húszast tesz. — Ezen összegből kiadatott 90217 frt 9 kr, maradvány a mai napon 3989 frt 99 kr és az elősorolt érezpénzek. Köz tudomású és mégis fel kell említenem azon szép jellemvontást, mely a nőiség magasztos hivatását felfogva, gróf Desewffy Aurélné szül. Károlyi Pálma grófnőben kifejezést talált. Semmi különös érdek nem köti városunkhoz, idegen volt itt, s mégis mit cselekedett! Ismeretsége széles körében szétküldte gyűjtő ivateit, utazott, fáradozott, csak hogy a pusztulásnak nemes lelkére is sujtólag hatott csapását enyhíthesse. 6024 frtot tesz azon összeg, melyet a nemes szivű grófné rendelkezésünk alá bocsájtott. Sok ily vigasztaló angyalt küldj óh isten, hogy ne legyen köny a szemben, nyomor a kunyhóban!

Az adományok sorából nem hagyhatom el hálás elismeréssel megemlíteni, hogy br. Vay Béla főispán úr ő méltósága 60, Melczer Gyula 50 munkással több napokon által saját költségükön s felügyeletök alatt voltak a legszegényebbeknek segítségül.

Az árviz alatt azokra, kikben erő és bátorság volt a vésszel szembeszállani, és az árviz után azokra, kik saját bajaikat feledve, segílyt ott nyujtanak, hol arra legnagyobb szükség van, nagy és nehéz feladat várt. Ki maga a halál torkában nem volt, azzal szembenézni siet, hogy belőle mást kimentsen. Hány férfi küzdött a habokkal, hogy a roskadozó házból kedveseit erős karjaiba emelve biztosabb helyre vigye, hány nyujtotta kezét a hullámozó viz által felvetett áldozatnak, hogy az életnek megtartsa? mert sokan voltak, megmondani nem lehet. Azt azonban tudjuk, mert hallottuk és láttuk, hogy az önk. tűzoltó egyesület s annak tagjai mint működtek. Avagy nem a tűzoltó megjelenése, s bátor viselete adta-e vissza a családnak a menekülés első reménysugarát; nem tűzoltó volt-e az, ki a roskadozó hidról kötelét az utolsó percz előtt kibontva, eldobja s vele egy családot ment meg? Én láttam a tűzoltót, a mint a fűtczán rohanó hullámok között az atya kérelmére leányai megmentésére keresztül megy, és a kiket azalatt az ár magával sodort, hogy ugyancsak két tűzoltó által mentessenek meg; és tanuja voltam annak is,

midőn a tűzoltó a jajkiáltásokat hallva, segélyre sietett és három ember megmentésében a főtenyező volt.

Azon önkéntes tűzoltók, kik kisebb nagyobb mérvű veszély között emberéletet mentettek meg, a következők: Szombathy József, Szücs Gyula, Witthen Károly, Wächtler Vilmos, Pick Jakab, Braun Gyula, Szélig Antal, Főzy Bertalan, Hoffman József, Frieber Lipót, Paulikovics Gyula, Horváth László, Engelhard Jakab.

A mentés nem volt a tűzoltók egyedüli érdeme. Kitént önzetlenségök, szülővárosukhozi ragaszkodásuk a vész után abból, hogy önként jelentkezve, szolgálni, tenni akartak ott, hova kirendeltettek. És a meg-megújuló árvizek alatt horoggal és mentőeszközökkel kézben látható volt a tűzoltó a vízben álló partokon, a fenyegetett hidaknál. A tűzoltó egyesület, mint szervezett testület sokat tett, tettét pedig kormányozta a szeretett város iránti hála.

A cs. kir. közös hadsereg és a m. kir. honvédségnek helyőrségéből bátor katonákhoz méltón sokan cselekedtek azt, a mit a parancs nem rendelt meg, a minek ösztönzője a felebaráti szeretet. Eltök veszélyeztetésével sok ember életet mentettek meg. Erdemök el lett ismerve a király Ő felsége által azzal, hogy Lázársfeld Károly főhadnagy, Schandro Mihály és Zidó Gyula hadnagyok a legfelsőbb megalégedéssel tüntették ki.

A legénység közül pedig Müller Adolf, Heller Sámuel, Horgos Miklós, Glodán Mihály, Popovics András, Albinyi György, Kojki Károly, Laurenszky Béla a koronás ezüst érdemkeresztet, Orosz Antal, Szabó Miklós, Szabó Ádám, Hartman Antal, Szórda János, Bekovics Ferencz, Gyug István, Lucza Péter az ezüst érdemkeresztet viselik mellükön.

A m. kir. honvédség közül Mészáros Lajos a koronás érdemkeresztel, Telek Mihály, Vilesek András, Boros János Tnof László az ezüst érdemkeresztel jutalmaztattak.

Az árvizbizottság kiküldetésében foglalt megbizátását teljesítette. Én pedig nem zárhatom le e lapokat anélkül, hogy a bizottság összes tagjainak lelkiismeretes buzgólkodásukért a közgyűlés előtt hálás köszönetemet ne nyilvánítsam. Hogy fel ne említem Horváth Lajos, Lichtenstein Jó-

zsef, Szánthó János, Cs. Szabó István, Bizony Ákos, Radvány István, Kovács Lajos, Rác Ádám városi képviselők és Czakó Lajos kir. főmérnök nevét azért, hogy érdemüket, melyet az első pillanattól kezdve szakadatlan munkálkodásokkal, fáradhatlan tevékenységökkel, önzetlen áldozatkészséggel szereztek meg, az utókarnak, követendő például által ne adjon. És nem hallgathatom el tisztársaim nevét sem, kikben reményemet fektetve leltem támogatást, kikkel a munka ezer szálait kézben tartva végeztem teendőimet. Mihalovits Sándor főkapitány, Diószeghy György főjegyző, Bethlenfalvy István tanácsnok, Kis Gyula árvaszéki ülnök, Molnár Béla közgyám, Dr. Kun Tamás és Dr. Ixel Soma orvos, Getto Gyula, Sztrzelányi János mérnök urak voltak azok, kiknek munkálkodásait láttam, kik szakszerű foglalkozások mellett teljesítették mindazt, melyre megbízatásuk volt.

A tisztelt közgyűlés elismerésébe, az egyedüli jutalomra ajánlom szeretett tisztársaimat.

Miskolcz, 1879. évi mártius 10-én.

Soltész Nagy Kálmán,

polgármester.

Ezen hű, részletes jelentés megrendítőleg idézi vissza fájó emlékezetünkben a mult 1878. évi aug. 30. és 31. közti éjjelen duló vészt, mely városunk legnagyobb részét romba döntötte, mely számos polgártársunkat fosztott meg évek hosszú során összegyűjtött s meggazdálkodott filléreitől, a mindennapi kenyértől s a legszükségesebb ruházattól, mely sok, igen sok drága életet oltott ki s tette árvává az azelőtt a gondoskodó szülői szeretetnek örvendett gyermeket, s borította gyászba a szerető hitvest s az élet estvéjén reményét csupán felnőtt gyermekeibe helyezett aggot.

Gyászlapja ez városunk történetének, melyet mielőbb vajha a feledés fátyolával takarhatnánk!

Örömmel használja fel ezen jelentés felolvasásának alkalmát közgyűlésünk, hogy az árvizbizottság minden egyes tagjának, valamint ezen kívül azon polgártársainknak, kik polgármesterünk vagy a bizottság által közreműködésre felhivatva, ezen felhivatásnak készségesen engedelmeskedtek, a közjó és szerencsétlen polgártársaink érdekében ritka buzgalommal teljesített áldozatkészségükért, emberbaráti részvételükért, s fáradságot soha nem ismert kitartásukért elismerést mondjon, hogy meleg elismerését szintén és különösen kifejezze Mihalovits Sándor főkapitány, Diószeghy György főjegyző, Betlenfalvy István tanácsnok, Kiss Gyula árvaszéki ülnök és Molnár Béla közgyám, Dr. Ixel Soma és Kun Tamás városi orvosok, Getto Gyula és Strzelány János v. mérnökök, mindannyian a városi tisztikar tagjai irányában, kik kivétel nélkül bebizonyították, hogy érző szívöknek fáj szülő városuk veszedelme, és kik emberbaráti kötelességüket a vész első napjától mindvégig példásan teljesítették.

Mindezek felett azonban legnagyobb érdemeket szerzett Soltész Nagy Kálmán, városunk őszintén szeretett polgármestere, őt illeti az elismerés legszebb koszorúja, s a köszönet legőszintébb kifejezése. Szerénysége nem engedte, hogy felolvasott jelentésében felsorolja azon erélyes s bárkinek is dízére válható cselekményeket s intézkedéseket, melyek lehetővé tették a rombolás színhelyén rövid időn rendet alkotni, a torlaszokat elhárítani, a közlekedést, forgalmat már más-

nap helyreállítani s néhány hétre pedig a vész után, a városban új, maradandó 14 hidat építeni s a feldúlt főuteza kövezését helyreállítani. Ő volt az, kit a vész éjjelétől a rendes körülmények beálltáig, még az éj óráiban is hasztalanul kerestünk csendes magányában, nem akarva csak egy perczet is úgy eltölteni, hogy önmaga ne örködjék az aznap kiadott rendeletek pontos végrehajtása felett; a vész utáni napokon a város közházában töltötte idejét.

Egyesítette ő az ifju sziv lánghevét az érett kor jólmeggondoltságával, s be is bizonyította, hogy a közjóért hevül, lelkesedik, s csupán ez vezeti működésében.

Keresünk méltó szavakat, hogy a tek. polgármester ur irányában táplált érzelmeink hű tolmácsolói lehessünk és kifejezhessük áldozatkész, a sikert biztosító munkálkodásáért, a közjó érdekében városunk javára kifejtett erélyességeért és buzgalmaért legmelegebb elismerésünket s legforróbb köszönetünket. S ha mégis ezen méltó szavakat nem találánk meg, megnyugtat bennünket ezen törekvésünk sikertelenségében azon biztos hit, hogy a tek. polgármester urnak városunk érdekében szerzett érdemei városunk közönségénél s a testület tagjainál soha elfeledve nem lesznek, azokra mindig a hála és köszönet érzelmeivel fogunk visszaemlékezni, hogy számtalan özvegy és árva fogja polgármesterünk nevét azon nagylelkű emberbarátok nevei mellett, kik könyöradományukkal az éhezők könyeit letörültni siettek, imájában befoglalni és kérni a mindenhatótól, hogy polgármesterünk életét teljes boldogságában, az emberi élet legvégső határáig terjessze ki.

Hogy pedig ezen jelentés a késő nemzedék számára felmaradjon, elhatározzuk, hogy az, jegyzőkönyvünkben, mindazok neveivel, kik a város irányában érdemeket szereztek, megörökítés céljából egész terjedelmében bevezetessék és hogy az a közönség számára ezen határozatunkkal együtt 1000 példányban kinyomattassék.

Kelt Miskolczon, a városi képviselői testületnek 1879. évi márczius 10-én tartott közgyűléséből.

Kiadta

Diószeghy György,

városi főjegyző.

711 952

REVÍZIÓ

2012 MÁRC - 5.

5000-

